

**R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani,
Societatis Iesv Theologi, Vniversæ Theologiæ Moralis,
Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non
Problematicæ Disquisitiones ... Volumen ...**

Ivstitia Et, Ivs. Sex Libris totidem Tractatus appono, nempe de rerum
Dominio, de Restitutione, de Contractibus Gratuitis, de Contractibus
Onerosis, de Contractibus Fortunæ, de Contractibus Adminicularis, de
Quasi-Contractibus, & nonnullis Innominatis

Escobar y Mendoza, Antonio de
Lugduni, 1663

6. De diebus, quæ ex Ecclesiæ præscripto aut ex consuetudine, voto &c.
est ieiunandum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80681](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80681)

CAPVT V.

De iis qui tenentur Præceptum Ieiunij
obseruare.

MNES Christiani ieiunij præcepto obstringuntur completo vigesimo primo anno. Quia causa huius præcepti in omnibus locum habent: omnes enim indigent castigatione carnis, ut spiritus illius ritui sit subiecta, satisfactione pro peccatis, & amor Christi ad orandum mentis aptitudine. D. Tho. 2. 2. qu. 147. a. 4. & omnes.

Etiā iustos, & perfectos, vel eos, qui ieiunio non egent, hoc præceptum obligat. Sic in Concilio Viēensi relato in Clement. Ad nostrum de heretic. definitur. Vbi damnantur Begardi, & Beguini asserentes, iustos, ac perfectos ad seruanda Ecclesiæ ieiunia non obligari. Ratio autem est, quia in nullo potest cessare finis ab Ecclesiā intentus, licet enim causa impulsiva ad indicendum ieiunium videatur esse carnis contra spiritum rebellio, non tamen intendit solum domare carnem, sed etiam abstinētie exerceri virtutem, meritum ieiunantis accrescere, & pro peccatis geri satisfactionem. Verum etiam hoc in sententia illorum, qui edocent, cessante fine legis etiā in particulari, cessare legē respectu illius, in quo cessat. Quia tunc solum definit lex obligare, quando cessat eius finis ad aquatū, quod si aliquis remaneat, minime cessat obligatio. §. Affinitatis, & §. Sacramentum, in iur. de nuptiis. Valent. 10. 3. d. 9. q. 2. p. 2. Moltes p. 1. sum. c. 4. n. 14. Angles florib. de ieiun. diff. 1. Pasqualig. decif. 31. & 32.

Ieiunandi præcepto quis per alium non potest satisfacere. Quia obligatio ieiunij personalis est, ut potest ab Ecclesiā imposita, ad affligendum corpus, & carnem edomandam. Ieiunium tamen, quatenus satisfactorium est, poterit per alterum exerceri. Quia satisfactio vnius potest pro altero applicari. Non enim est aliud, quam debitum soluere, quod quis pro alio gerere potest. Excipere ieiunia pro penitentia à Confessario imposita. Quia non solum imponuntur ut satisfactiua, sed etiam ut corporis punitiua in delictorum poenā, qui effectus non habentur, si ieiunia per alios impleantur. Reginal. libr. 4. numer. 187. Bonac. de præc. Eccl. dub. ultim. q. 1. p. 6. n. 2. Azor. 10. 1. d. 7. c. 1. q. 7.

Vigessimus primus annus, à quo completo ieiunium obligat, non debet à momento ad momentum computari, ut si quis illum manē hora octaua impleuit, in reliquo diei ieiunare teneatur. Quia ieiunij præceptum respicit totum diem ut obiectum indiuiduum, non autem partem: & ideo qui per aliquam diei particulam exemptus à ieiunio fuit, totaliter die illa à ieiunij onere liberatur. Et hoc ex receptiore sententia verum, licet quis annum vigesimum primum paruo tempore post media in noctem præcedentem diem ieiunij compleat. Quia adhuc præceptum non afficit totam diem, & ipse ratione illius exigui temporis accipit illum diem ut à ieiunio exemptum, & in possessione. Eschob. & Mend. Theol. Moral. Tom. VI. P. II.

confirmatur. Sancius in select. d. 54. n. 4. Pasqualig. decif. 25. 2. Naldus v. Aet. n. 3. Diana p. 1. tr. 9. resol. 49. & alij.

Attamen si quis annum vigesimum primū Quadragesimæ initio aut circa medium compleat, ad ieiunium sequentibus diebus tenetur. Quia præceptum ieiunandi tota Quadragesima non est vnus indiuisibile, sed vnus integrale constans ex pluribus præceptis affixis singulis diebus: vnde etiam est diuisibiliter, & per suas partes seruandum. Filliuc. tr. 2. 7. p. 2. n. 11. Lezana v. Ieiunium, n. 6. Sanch. l. 5. consil. 1. dub. 2.

Qui die aliquo ieiunare nō potest, nō tenetur aliquid aliud loco ieiunij persolvere. Quia lex non magis obligat, quam verbis exprimit: lex autem hæc imponit tantum ieiunium, non autem aliquid aliud; nec adest aliud præceptum ad id obligans, quando non ieiunatur. Vnde nec alio die ieiunare tenetur. Quia tunc ieiunium, cū sit pro certo die statutum, est onus diei, nisi forte virtute alicuius privilegij ieiunium in alium diem transfulerit. Nauar. sum. c. 21. n. 22. Bonac. de præcept. Eccl. d. ult. q. 1. p. 6. n. 3. Pasqualig. decif. 39. & 184. Leti. l. 4. c. 2. dub. 3. n. 18. Reginal. l. 4. n. 188.

Præceptū Ecclesiæ de seruando ieiunio obligat ad mortale, si absque causa violetur, quamuis id non ex consuetudine, sed ex aliqua tentatione & semel tantū fiat. Quia res præcepta capax est huius obligationis, & Ecclesiā absolute id præcipit. Et quia violatores ieiunij Quadragesimalis absque causa legitima, poenā excommunicationis puniuntur, can. 68. Apostol. & aliis Cōciliis: poenā autem grauis, ac præcipue excommunicationis nō imponitur, nisi vbi lethale piaculum adest. Id etiā ex cap. Ieiunia, & ex cap. Quadragesima, colligitur D. Tho. 2. 2. q. 147. a. 3. Nauar. sum. c. 21. n. 3. Syluest. v. Ieiunium, q. 1.

At si quis putaret, iustā non ieiunandi causā subesse, non peccaret saltē lethaliter, licet falleretur, modo non esset crassa ignorantia. Quia quando censetur adeste causa iusta non ieiunandi, intentio nec indirecte contra legē fertur: imo operatio est secundum rectā rationē, recta enim ratio dicitur, licere ieiunij solutionē, quando causam sufficientē subesse existimatur. Bonac. de præc. Eccl. d. ult. q. 1. p. 6. n. 20. Pasqualig. decif. 353. Tol. l. 6. c. 4. Sylui. 2. 2. quæst. 147. art. 4. Fernandez part. 2. cap. 8. §. 2. num. 14.

CAPVT V.

De diebus, quæ ex Ecclesiā prescripto, aut ex consuetudine, voto, &c. est ieiunandum.

MNIA Ecclesiā ieiunia, etiam Quadragesimæ de iure humano sunt instituta, eoque solo obligant. Quia ordinationes Apostolorum, quas ipsi ut Ecclesiarum Rectores præscribere, sub iure humano lo obligant.

G 2 com.

comprehenduntur. Lessi. l. 4. c. 2. dub. 5. num. 30.
Nauar. sum. c. 2. l. 1. m. 1. 2. Reginal. l. 4. 30. Sylui.
2. 2. q. 147. d. 5. quæst. 1.

62 Potest obligari fidelis per legitimam consuetudinem. Quia consuetudo legitima vim legis habet, leg. De quibus, ob legitimam ff. de legib. & cap. Consuetudo, dist. 1. Imo consuetudo potest abrogare ieiunia, ut constat ex praxi. Sic apud Mediolanenses quatuor primi dies Quadragesimæ sunt abrogati. Et Clerici non seruant ieiunium septimæ hebdomadæ ante Pascha, quod ab ipsis seruandum decernitur cap. Statuimus dist. 3. Ieiunium quartæ, & sextæ feriæ, quod olim obligabat, abrogatum est. Item aduentus Domini ieiunium, quod apud Romanos seruabatur. Ut tamē consuetudo legi ieiunij derogat, debet esse in se rationalis. Quia cum lex ratione nitatur, non potest nisi rationis virtute corrumpi. Syluest. v. Ieiunium, qu. 2. Bonac. de præc. Eccl. d. ult. q. 1. p. m. 1. m. 2. Azor. tom. 1. lib. 7. cap. 19. quæst. 1. Pasqualig. decif. 34. & 35.

63 Diebus Rogationum non est ieiunium ex Diebus Ro. præcepto seruandum, saltem si ius commune gationū non siue scriptum, siue in consuetudine generali est ieiunium fundatum spectemus. Quia nullum extat ius commune nullaque adest generalis consuetudo præcepti vim habens de vero ieiunio illis diebus seruando. Attamen si alicubi præceptū Synodale extet, vel consuetudo vim præcepti obtinens, ut saltem vsque ad prandium meridianum ieiunetur, seruandum erit tale ieiunium. Certē consuetudo non semper est obligatoria habens vim legis sed sæpe est solum directiua tanquam ex consilio præscribens Reginal. l. 4. m. 13. Fagund. præc. 4. l. 1. c. 6. m. 8. Filliuc. rr. 27. p. 2. m. 102. Azor. rr. 1. lib. 7. c. 35. q. 4. Pasqualig. decif. 174.

64 Non est licitū diebus Regationum adipisci. Licetum tamen non est in diebus vesci adipi seu pinguedine in locis, ubi consuetudo id permittit in Sabbatis, quæ non ieiunantur, nisi consuetudo aliter obtinuerit. Quia interdictio carnis vsus, interdictus etiam consequenter debet adipis vsus, ubi consuetudo præscripta in contrarium non est. Sylui. in resolut. variis, v. Rogationes.

65 Ex deuotione. Ex præcepto ieiunandum est diebus ab Ecclesia præscriptis. Ex deuotione verò, aut ex voto aliis etiam diebus ieiunium iniiri potest. Quia ieiunium est opus Sanctum, ac meritum, quo quouis die præstari potest. Die Dominico etiam fas est ieiunare, si ex aliquo errore non fiat, ut fiebat à Manichæis: nec ex moris Ecclesiastici contemptu, & scandalum ablit. Ab Ecclesia tamen & communi fidelium vsu receptum est, ut vigiliæ ieiunium, si in diē Dominica incidat, præcedenti Sabbatho persoluantur. cap. Ex parte, de obseru. ieiunior. Valent. 10. 3. d. 9. q. 2. p. m. 4. S. v. Ieiunium, m. 5. & 7. Azor. 10. 1. l. 7. c. 20. q. 5. Reginal. l. 4. m. 188.

66 Porro dies, quibus ex præcepto ieiunium ab Ecclesia indicitur, sunt dies singuli Quadragesimæ, exceptis Dominicis. Quadragesima olim apud Romanam Ecclesiam hebdomada post Quinquagesimam solebat incipere, modo autem ieiunij Quadragesimale incipit à quarta feria Cinerum. Terminatur autem de iure in Sabbatho inclusiue ante Pascha. Itē Quatuor anni tempora cap. Statuimus dist. 76. In quibus præscribitur trium dierum, empē quartæ, sextæ

feriæ, ac Sabbathi, ut singulis mensibus una dies respiciat, & in toto anno tot sint dies ieiunij huius, quot sunt Menses. Præterea ex iure communi habetur, ieiunandum in perigiliis Natiuitatis Domini, & Assumptionis Deiparæ cap. Ex parte, de obseru. ieiunior. In perigiliis Apostolorum, cap. Consilium, de obseru. ieiunior. exclusa tamen vigilia S. Philippi & Iacobi, in qua non ieiunatur ob Paschalis lætitiæ signum: & vigilia S. Iohannis Evangelistæ, quia incidit inter festa Natalis Domini, in quo non est locus ieiunio. In vigilia Pentecostes ieiunium non est de iure, quia nullibi præceptum de tali ieiunio reperitur: obligat tamē ex consuetudine vim legis habente. Idem dicendum de vigilia S. Iohannis Baptistæ S. Laurentij, & omnium Sanctorum. Syluest. v. Ieiunium, qu. 5. Fagund. præc. 4. lib. 1. cap. 5. num. 9. & 10. Scio Pasqualigum decif. 171. & 172. dubitare, an hæc consuetudo fuerit cum animo se obligandi, an verò tantum ex deuotione introducta. Quando vigilia S. Iohannis incidit in festo Corporis Christi anticipandum est ieiunium die immediato nempe feria quarta, ex constit. Urbani VIII. edita die 13. Octobris anni 1638 quæ incipit. Cum euenire. In aliis vigiliis non est obligatio ieiunandi, nisi peculiaris aliqua consuetudo alicubi sub obligatione sit recepta. Omnes sic.

Potest Episcopus in alium diem huiusmodi ieiunia transferre, dummodo rationalis causa sublit. Quia licet quæ in iure Canonico statuuntur, Episcopi dispositioni non relinquatur, Episcopi tamen ei ipsorum dispositio. Idem possunt omnes Abbates, & alij, qui iura Episcopalia exercent, ita ut à iurisdictione Episcopali sint excepti, enio iurisdictione fori Ecclesiastici fruuntur, in hoc æquiparantur Episcopis Eandem authoritatē habent. Regulares Prelati respectu suorum subditorum. Quia exercēt ipsorum respectu quasi Episcopalia iura, & sunt iuris Canonici executores, utpote ipsorum Ordinarij. Vnde si in aliqua Ecclesia speciali, aut loco alicuius Diocesis contingat aliquod festū solēne celebrari, ut esset Titularis, aut Patroni & eodem die incidat ieiunium à iure comuni indictū, poterit Episcopus pro illis, qui illum incolunt locum, vel ad illam pertinent Ecclesiā ieiunium in alium diem transferre. Bonacin. de præc. Eccl. d. ult. q. 1. p. m. ult. m. 19. Fagund. præc. 4. l. 1. c. 9. n. 4. Nauar. sum. c. 21. m. 11. Pasqual. decif. 169. Sylui. 2. 2. q. 147. a. 4.

CAPVT VI.

De prima causa excusante à ieiunio, quæ est Impotentia.

IMPOTENS est impotentia de qua sermo, physica, & moralis. Physica contingit, quando quis absolute ieiunare non potest, moralis se excusante, quando non potest abique sur infirmis, damno notabili. Ob impotentiam moralem excusantur infirmi & infirmorum parentes, & mine etiam cōualescentes comprehenduntur, alij plures, qui